

ZABTE HO, JE TO KRITIK !
(ČESKÁ HUDEBNÍ PUBLICISTIKA DO ROKU 1989)
PRŮVODCE VÝSTAVOU

NÁVOD K POUŽITÍ

- + Tento bedekr se vztahuje k té části výstavy, která je umístěna v KC Kaštan mimo vlastní prostory Popmuzea. Tato začíná ve foyer za vstupem do baru Varan, pokračuje směrem ke schodišti do prvního patra budovy a na něm. V prvním patře je vedena po pravé stěně přísálí a po obvodu baru.
- + Text k jednotlivým oddílům doplňuje popisky na příslušných panelech. Je tedy žádoucí se před zahájením prohlídky průvodcem vybavit.
- + Průvodce je umístěn na stránkách Muzea a archivu populární hudby (www.popmuzeum.cz), návštěvník jej též obdrží na vyžádání u služby v kanceláři Popmuzea.

1) ŠLÁGR LETOŠNÍ SAISONY

Ocitáme se na počátku 20. let minulého století, v rozpuku první republiky. Některá periodika, zasvěcená ovšem spíše hudbě vážné, přežila ještě z dob, „když se psalo c. a k.“. Jen málokterá, nejsou-li zaštitěna silnou stavovskou organizací, přežívají, ty zbylé zvyšují ve svých článcích žehráni na „neudržitelné poměry“ a záhy zanikají, jako např. ostravský **Hudební obzor** (1).

Lehký žánr proniká nejdříve do listů, souvisejících se zábavními podniky, kde se dobové tance snoubí s dobovou populární hudbou. V půli 20. let takový tip magazínu, kde se mezi informace o „trendy“ tancích v síti pražských dancingů občas vmísí i sdělení o „šlágrech letošní saisony“ je **Taneční revue** (2 – 4, 8). V následující dekádě podobnou roli přebírá Topičova Revue Dancing, Muzeu žel nedostupná.

Na přelomu desetiletí sehrály drobnou úlohu v tříbení povahy psaní o jazzem nasáklé pop music tituly Hudební matice, nejdříve **Hudební noviny** (6, 7, 9), posléze **Rytmus** (10), propagující aktivity Osvobozeného divadla. Vůdčí roli ovšem začíná na počátku 30. let přebírat – po krátké existenci reklamního listu Revue Ultraphonu, jíž ovšem vyšla jen čtyři čísla - **Přehled rozhlasu** (5), v němž se objevují první recenze jazzových desek, rozhovory s koryfeji české zábavné hudby a informace o jazzových trendech v zahraničí. Principy nastolené na stránkách Přehledu rozhlasu byly rozvinuty po změně jeho názvu – ale o tom o kus dál.

1 2 5
3 4 8
6 7 9
10

2) PESTRÝ VEČER RADIOŽURNÁLU

Druhý panel je zasvěcen jedinému, zato však pro vývoj psaní o populární hudbě zásadnímu titulu. Měsíčník **Svět mluví** (obálka 1 je atypická, posléze už layout listu tak velkorysý nebyl) navázal v roce 1935 na Přehled rozhlasu (7) a vycházel až do ustavení Protektorátu Böhmen und Mähren. Do značné míry překonal zaniknuvší Revui Ultraphonu. Právě zde začaly – především díky osobě **Emanuela Uggé** (6, n. 1900 - + 1970), prvního českého hudebního publicisty hodného toho jména – vycházet pravidelné informace o dění v jazzovém světě, včetně recenzí tu- i cizozemských nahrávek. V drobném zpravodajství krom lehčích materiálů (4 - profil budoucí velvyslankyně USA v Československu Shirley Temple – Blackové má okouzlující dobovou patinu) a posluchačského servisu (5) objevovaly i vizionářské materiály, jako například zřejmě první zmínka o swingu v tehdejší ČSR (8)

Jednou z osob Uggém ovlivněných byl **Jan Šíma** (11), dirigent **Orchestrů Gramoklubu**, zásadního zjevení to doby (12). Na přelomu 30. a 40. let se i on začal věnovat psaní – byť v periodických jako Amatérské rádio a Sdělovací technika - a jako zdatný organizátor se stal jednou z klíčových postav oboru následujícího desetiletí.

1 2 3
4 5 6 7
8 9 10 11

3) EINE KLEINE JAZZMUSIK

Zatímco v roce 1939 ještě stavovské hudební časopisy poskytují skromný, ale jistý prostor jazzu (1), tři roky poté charakterem obdobné periodikum brojí proti témuž jako proti hudbě nenárodní (2). Poměry v denním tisku jsou v prvních protektorátních letech přeci jen liberálnější: referuje se o počínání elit a pěšáků české pop music (3, 5) a populární bulvární plátek *Expres* otiskuje několikadílnou anketu o jazzu (4), v níž dokonce vypovídá i poslední premiér protektorátní vlády Richard Bienert (toto angažmá bylo oceněno na 5 let nepodmíněně: tedy účast v protektorátní vládě, nikoli v anketě). Přesto se již dříve objevovaly v denících materiály zaměřené proti českým „swing kids“ a jejich hudbě, nelibé árijskému cítění (6)

Tehdy poprvé – a je příznačné, že právě tehdy – získává česká hudební publicistika svůj „underground“ a své první samizdaty (a to v pravém smyslu slova, viz 10). Příběh **Okružní korespondence**, idea **Miloše Vejvody** a **Lubomíra Dorůžky** (9) je dobře známa: zde prezentujeme dva přípravné dopisy, které předcházely prvnímu, ještě „korespondenčnímu číslu“ tohoto časopisu – nečasopisu (7, 8) faksimili první strany prvního čísla (11) a seznam subskribentů (12). Poslední číslo O. K. vyšlo v únoru 1946 a časopis vplynul do Členského zpravodaje Gramoklubu.

1 2 3
4 5
6
7 9 8
10 11 12

4) DOBRÁ ÚRODA POVÁLEČNÝCH LET

Trojletka 1945 – 48, období „koaličního lidodema“, přinesla prudký nárůst odbytišť pro jazzové publicisty, ať už odchované Gramoklubem nebo Okružní korespondencí. Dva leitmotivy jazzové publicistiky v tomto období – půtky jazzofilů s „dechovkáři“ a frakční boje mezi ctiteli jazzového revivalismu a progresivisty odchované swingem. Neustále se zde otáčejí ta samá jména, která vidíme podepsána pod články ve Zpravodaji Gramoklubu, Gramorevui nebo Jazzu.

Vedle výše zmíněných titulů a Burianovy Kulturní politiky se jazzu věnoval především deník **Mladá fronta** (řízená Jaromírem Hořcem) Série pravidelných příspěvků vyústila v květnu 1947 k zavedení rubriky Jazz, vycházející každý týden a informující o bohatém jazzovém dění se záviděníhodnou periodicitou.

Zvláštní kapitolou byl v tomto období **Gramofon**, příloha týdeníku *Kino* (vycházela jednou měsíčně). Půl roku ji naplňoval ji mimořádně agilní Emanuel Uggé ve spolupráci se Stanislavem Odvárkem.

5) DIKTATURA GRAMOKLUBU

Vše důležité se v hudební publicistice těch let točilo kolem Gramoklubu, resuscitované, dobře zavedené značky a jejího staronového šéfa Uggé. Už v únoru 1946 přichystal Gramoklub první číslo svého **Zpravodaje**, ještě v cyklostylované podobě – další číslo, které se objevilo

v dubnu toho roku, již vypadalo jako regulérní časopis (1 - 3). Zpravodaje, jenž navázal na Okružní korespondenci - Lubomír Dorůžka je ostatně ve známé karikatuře mladičkého **Jiřího Šlitra** (7), která ve Zpravodaji vyšla, kapitánům Gramoklubu postaven na roveň - vyšla jen tři čísla.

Svůj časopis hodlaly vydávat i Gramofonové závody. Šéfredaktorem **Gramorevue** (4, 6, 8, 9) byl **Stanislav Odvárko**, tajemníkem redakce všudypřítomný Dorůžka, na první číslo z února 1947 už žádné další nenavázalo - zájemci o vysvětlení osudu listu nechť si nalistují v Dorůžkových memoárech. Gramorevui můžeme považovat za určitého „předskokana“ Jazzu, prvního odborného časopisu v Čechách, specializovaného na populární hudbu.

1 2 3
4 6
5 7
8 9

6) JAZZ

První číslo Jazzu vyšlo tři měsíce po zrodu a pádu Gramorevue. List soustředil pod taktovkou kvarteta Uggé – Dorůžka – Jan Rychlík – Miroslav Ducháč výkvět tehdejší české jazzové publicistiky.

Na půdu časopisu se přenesly i různice – i když spíše skrývané pod pokličkou - mezi staromileckým křídlem vyznávajícím tradiční jazz (Uggé) a swingaři, potažmo vyznavači nastupujícího be bopu.

Dva dni po komunistickém puči v únoru 1948 došlo na půdě Gramoklubu v souladu s ustavováním k palácovému převratu (viz dopis z 27. 2.), kterým ve vedení Jazzu převládlo tradicionalistické křídlo. Předzvěstí pohrom, které měly následovat, se pak stalo několik programových článků nového vedení, nanejvýš však Průchův proslulý úvodník O novou hudbu, jehož dikce a tón předjímal pozdější kampaň proti jazzu. Jazz nakonec doklopýtal na sklonek roku 1948, aby byl na počátku roku následujícího nuceně vtělen do Hudebních rozhledů.

7) PROTI DOLAROVÉ KAKOFONII ZA DALŠÍ A DALŠÍ

Náznaky *esprit nouveau* v nahlížení na jazz a s ním související dobový pop, zřetelné v poúnorových číslech Jazzu, byly výmluvné. V roce 1949 se jediným odborným periodikem zabývajícím se hudbou staly **Hudební rozhledy** (dobové obálky 1-3). Ty jazz a „veselou“ hudbu jako takovou zpočátku ignorovaly: o to nemilejší byla pozornost, která jim byla záhy věnována.

Kánonem marxistických sekerníků se stal proslulý Gorodinského spis Hudba duševní bídy (5). Hudební rozhledy iniciativně přetiskovaly i výklady díla vycházející v sovětském tisku (6). Spis, jeho dikce a jazyk se v domácím prostředí dočkal živého ohlasu (7).

Náhled na jazz zformovala na několik let konference u příležitosti I. plenárního zasedání Svazu československých skladatelů v dubnu 1950. Vystoupení sovětských delegátů (8), podpořené tuzemskými epigony (9) padlo na úrodnou půdu a stanovilo způsob, jakým se o žánru referovalo – a jak se s žánrem zacházelo - do druhé poloviny desetiletí.

P.S.: doporučujeme prohlédnout si důkladně první obálku Hudebních rozhledů a fotografii ministra kultury Zdeňka Romanoviče Nejedlého. Koho nám jen připomíná?

1 2 5

3 4 6-7
8 9

Technická poznámka: nyní procházíme po schodišti vzhůru do druhé poloviny expozice. Cestou mjííme směsici memorabilií vztahujících se k tomu, co jsme již viděli a co ještě uvidíme a podle míry provozu na schodech jim věnujeme pozornost. Je-li značný, lze tento proces absolvovat při zpáteční cestě k dalšímu „vycházkovému okruhu“ ve vlastních prostorách Popmuzea.

8) OBRANNÉ MANÉVRY

Několi kaleté tažení proti „hudbu duševní bídy“ vyvolalo několik alternativních kanálů sloužících k šíření informací o potlačované hudbě. I jazzový underground měl svá média, pravda, s omezeným dosahem. Nejznámějším příkladem je měsíčník **Boptime** (1), který v letech 1951 – 52 vydával v jediném exempláři budoucí šéfredaktor Melodie Stanislav Titzl. Obdivuhodný výkon podal o několik let později novopacký „buditel“ Antonín Truhlář, vydavatel strojopisného, ryze samizdatového měsíčníku **Jazz Express** (2). Vydal celkem třicet čísel, šířených ochotně přepisujícími příjemci daleko od místa původu, a tuto činnost ukončil až v roce 1958, v době letmých náznaků společenské oblevy.

9) NÁVRATY VELKÝCH BLONDÝNŮ

V polovině 50. let se tuzemský jazz pozvolna vzpamatovával ze série direktů uštědřených mu na počátku dekády. Větší manévrovací prostor pomalu, ale jistě získávali i jazzoví publicisté. Za první signál možné změny poměrů bývá považován článek Antonína Truhláře *Hudba New Orleans* (Mladá fronta 22. 12. 1955), který po několika letech na oficiální platformě prolomil mlčení kolem „hudby duševní bídy“. Jeho význam oceňují i britské monografie o historii žánru.

V roce 1958 „obrodný proces“ dokulhal k vydání sborníku **Jazz** (1): ten byl však těsně před odevzdáním do distribuce zastaven. Stranická kuratela však už ochabla natolik, že velká část sborníku vyšla po dvou letech ve sborníku **Taneční hudba a jazz** (2), který vycházel až do roku 1969. Jazz posléze našel odbytiště v Melodii, odkud byl však v souladu s proměnami priorit publika pozvolna vytlačován dobovým popem a big beatem.

Šedesátá léta znamenají nástup zpravodajů regionálních jazzových klubů a scén (3). Čelné místo si mezi nimi vybudoval zpravodaj jazzového klubu v Plzni (4, 5), který v dubnu 1966 převzala Federace československých jazzclubů a pod názvem **Jazz bulletin** jej vydávala jako zastřešující tiskový orgán. Na druhém MJF v Praze se dostal do rukou Willise Connovera (6, s Lubomírem Dorůžkou a Janem Hammerem sr.), který mu věnoval dedikaci (7)

1 2

3 4

5 6 7

10) BEZ MLADÉHO SVĚTA ANI RÁNU

Týdeník ÚV SSM **Mladý svět** začal vycházet v roce 1959. Záhy se stal jedním z nejoblíbenějších periodik v zemi a slogan přisouzený v záhlaví jednoho čísla z roku 1969 Muhammadu Alimu věru nebyl „falešným a prázdným“ heslem (1).

Sílící zájem o populární hudbu se od počátku 60. let promítl i na jeho stránky. V roce 1963 přichází do kulturní redakce **Jiří Černý** (2, členské známky Revolučního odborového hnutí vypreparovány z téže legitimace), který se, ač do té doby interesován spíše hudbou vážnou, záhy stal jedním z nejvýznamnějších arbitřů elegance tuzemského popu, respektovanou i mnohdy sebestřednými a netýkavými populáry (3). Díky široké spolupráci Mladého světa s Československým rozhlasem se týdeník od roku 1965 stal platformou pro rozhlasovou hitparádu **12 na houpačce** (4), kterou Černý připravoval se svou první manželkou Miroslavou.

Vlajkovou lodí Mladého světa byla od roku 1963 anketa Zlatý slavík. Idea tehdejšího pracovníka listu Ladislava Smoljaka se stala každoročním plebiscitem o nejoblíbenější postavě českého a slovenského popu, který významně ovlivňoval jeho tvář. (5)

1
4 3 2
5

11) MELODIE, ZATÍM JEN COUVERT

Historii měsíčníku Melodie, nejvýznamnějšího hudebního časopisu předlistopadového Československa, je věnován „vycházkový okruh“ ve vlastních prostorách Popmuzea. Zde jen několik drobných odkazů na slavnou éru Dorůžkova šéfredaktorství: obálka z roku 1967 s Václavem Neckářem a Animals, ukázka z Aktualit Melodie, prvního hudebního čtrnáctideníku v zemi, připomínku, že i v Melodii měla odbytí hitparáda 12 na houpačce a ukázku, že dnešní mediální partnerství tištěných titulů a rádií nejsou ničím novým pod sluncem.

12) POP MUSIC EXPRES

Mezi hudebními periodiky šedesátých let hrála po celou dekádu prim Melodie. Zdatnou konkurencí mu však byl svěží měsíčník **Pop music expres** (1), „bulletin spojených pražských beatových klubů“ (Music f Club, tedy dnešní Futurum, Aro Cola Club a Beat fan club). Jeho vznik v lednu 1968 byl signálem poměrů již značně uvolněných, zánik v prosinci 1969 známkou blížící se normalizace (po roce a čtvrt vyšel u příležitosti III. čs. beatového festivalu objemný speciál s názvem Spektrum Expres).

Na rozdíl od „širokorozchodné“ Melodie se Pop Music Expres, v čele s **Janem Hružou** (2) a **Miroslavem J. Langerem** (3), zaměřoval především na dobový pop a rock, ve značné míře i country. Poznávacím znamením Pop Music Expresu byla nezaměnitelná grafická úprava **Káji Saudka** (4), který v roce 1968 připravoval na zadní stránku magazínu i jeden z prvních českých comicsů Honza Hrom (5).

Autorský tým Pop Music Expresu prolínal s Melodií a Áčkem, i když některé osoby svůj

claim nepřekračovaly - což symbolizuje i fotografie reprezentanta Pop Music Expresu **Pavla Černockého** (6 vpravo) a hvězdy **Áčka Petra Síse** (6 vlevo).

1 2
3
4
5
6

13) ...A DALŠÍ A DALŠÍ ALEGORICKÉ VOZY

Počet titulů zabývajících se populární hudbou stoupal v šedesátých letech exponenciálně, snad nikdy jich v zemi tolik nevycházelo. Kromě společenského tání to souviselo i se skutečností, že do populární hudby po letech zase vstoupil showbusiness - byť se socialistickými specifiky – jehož kapitáni i plavčíci si byli vědomi významu promotion pro svá zlatá selátka.

Už od roku 1958 vycházel časopis **Hudba pro radost**, který se na konci 60. let dobral i k jednou ročně vycházejícím magazínům (1). Obdobnou funkci plnil i magazín **Repertoár malé scény** (3, 8). Původně metodický materiál pro divadla malých forem, která se šířila Československem jako dýmějový mor, poskytoval záhy prostor pro tu- i cizozemský pop. Repertoár malé scény dokázal vytrvat až do roku 1971 jako poslední z časopisů svého druhu, pak byl zastaven.

Zvláštní kapitolou jsou časopisy vznikající na půdě českých hudebních klubů (2, 4) Prvenství mezi nimi patří původně cyklostylovanému zpravodaji **klubu Olympik** (1966-68), podobné tiskoviny, které v sobě snoubily program klubu, informaci o kmenových souborech a dění ve světě, vycházely i mimo Prahu (např. brněnský **Beat Fan Expres**).

Značného rozmachu dosáhly příležitostné publikace propagačního charakteru, ať už se týkaly domácích interpretů (6) nebo zahraničních (7).

14) VELKÝ BRATR TĚ SLEDUJE

Na začátku cesty 70. a 80. lety si připomeneme několik více či méně známých materiálů, jimiž totalitní moc v tomto ohledu deklarovala svůj náhled na pop music. Čestné místo patří ukázce ze série statí o populární hudbě v letech 1968-69 otiskované na jaře 1971 v Rudém právu (1).

Nelze samozřejmě opomenout články věnované rekvalifikacím (2) či tažení proti undergroundu (3). Čestné místo v této galerii zaujímá legendární „Nová vlna se starým obsahem“, asi nejslavnější článek českého autora o populární hudbě, který vyšel v dubnu 1983 ve stranickém orgánu Tribuna - a démoni, které vyvolal (4).

S tímto elaborátem bývá občas nesprávně spojován pilíř kulturní rubriky Rudého práva Jaroslav Kojzar. Z jeho bohaté tvorby vyjímáme šťavnatý útok proti „ohováračům“ ze Západu, zvláštní a zapomenutý pozdní ohlas na kampaň proti Nové vlně (5).

Připomínáme též jedno z povinných cvičení proti emigrantům na téma „Opustíš-li nás, nezahyneš, ale zle se ti povede a my o tom napíšeme“, model Waldemar Matuška (6). Jedna z posledních kampaní Rudého práva se potýkala se sílicí popularitou heavy metalu (8). Popis koncertu skupiny Törr v Jihlavě obestřel jindy velmi konformní metalisty aurou pronásledovaného hnutí. O erozi režimu svědčilo i to, že záhy umožnil napadeným hudebníkům na stránkách stranického orgánu vystoupit, o čemž se obětem kampaně Nová

vlna se starým obsahem před čtyřmi lety ani nesnilo.

15) NÁŠ MOCNÝ NÁROD PÍŠE ZE SAMETOVÉHO PODZEMÍ

Samostatnou a veskrze pozoruhodnou kapitolou v historii české hudební publicistiky je produkce domácího undergroundu. Základním dokumentem o rozložení sil v českém hudebním podzemí, s příslušnou ideovou ambaláží, je Jirousova Zpráva o III. hudebním obrození (1975). V další etapě - po procesu s undergroundovými hudebníky na podzim 1976 – začala vznikat periodika informující o dění ve „veselém ghettu“. Prvním ryze undergroundovým magazínem, který přežil první číslo, se stalo **Vokno** (1), dílo lidí okolo komunity v Nové Vísce u Chomutova (hlavní postavou byl František Stárek alias Čuňas). I přes vytrvalou „péči“ ze strany stranických a státních orgánů vrcholící procesem s vydavatelem listu (1981) **Vokno** vydrželo až do hloubi devadesátých let a stalo se páteří české undergroundové publicistiky. Objevovaly se v něm zprávy z ojedinělých undergroundových koncertů a profily skupin z tohoto okruhu. V první půli 80. let se mezi autory některých příspěvků objevují i hudebníci mimo underground – příkladem budiž Mikoš Chadima, kryjící se pseudonymem Santa Klaus, jehož článek o undergroundu a alternativní scéně vyvolal zuřivou polemiku (2). Podobné náznaky „osahávání“ undergroundu s institucemi fungujícími více či méně na oficiální bázi sledujeme i v *Jazz bulletinu*, kde se občas objevily i články lidí z podzemí (Miroslav Skalický v *Jazz bulletinu*). V roce 1987 se z nepravidelně vycházejícího **Vokna** vydělily **Voknoviny** (3), informující pravidelně o hudebním dění i za hranicemi undergroundu.

V roce 1985 přibyl k **Voknu** časopis **Jednou nohou** (4), resp **Revolver Revue** (5), druhé nejvýznamnější undergroundové periodikum. Jeho autoři, o generaci mladší než veteráni kolem **Vokna**, pocházeli z malostransko-košířského okruhu kolem skupin *Národní třída* a *Psí vojáci* a v hojnější míře spolupracovali s lidmi mimo underground. Proto zde nacházíme např. inzerát na samizdatovou práci Josefa Vlčka (Petr Sedloň, viz dále) nebo recenzi Chadimových pamětí z pera Vojtěcha Lindaura (pseudonym Hugo Kočár). Hudba hrála v „*Revolverce*“ menší úlohu než ve **Vokně**, přesto je však pro toto období prvořadá.

16) DRUHÝ SLED UNDERGROUNDU

Příklad **Vokna** vedl v první půli 80. let k explozi samizdatových magazínů, v nichž hudba sice nehrála zásadní, rozhodně však nezanedbatelnou roli. Působí v různých částech země a vedle souběžně vznikajících fanzinů – především punkových, viz dále – reflektují dění na neoficiální hudební scéně v regionu. Privilegované postavení mají v této společnosti **Mašurkovské podzemné** (1, 2), vydávané zpěvákem skupiny *Stará dobrá ruční práce* Pavlem Komínkem v Troubkách u Přerova. Jako jediný list z této skupiny, pomineme-li „*Revolverku*“, vycházejí dodnes, byť nepravidelně. K dalším periodikům patřily například plzeňská periodika *Pevná hráz* nebo **Západočeský průser** (3), havířovský **Hadr** (4), ostravský *Sklepník* či **Severomoravská pasivita** (6). Některé tituly jsou dnes již jen ztěžka identifikovatelné – to je příklad časopisu **Rock nezná hranic** (4), objeveného v jedné soukromé sbírce v jednom exempláři, listu, který unikl i bdělému oku pracovníků knihovny *Libri Prohibiti*. Jeho takřka stoprocentní hudební zařazení jej však řadí spíše mezi sílící skupinu fanzinů.

Prahu reprezentoval kromě *Revolver Revue*, v tomto ohledu „první mezi rovnými“, například

časopis Až sem, především však revue **Sado maso** (7). Další tituly, ať už ryze hudební, nebo ty, v nichž má pop music své pevné místo, se objevují na konci dekády (viz dále)

1 2
3 4 5
6 7

17) JAZZOVÁ SEKCE I.

Čilou publicistickou aktivitou slyňala po celou dobu své existence Jazzová sekce Svazu hudebníků. Vlajkovou lodí Sekce byl v tomto ohledu bulletin **Jazz** (1), jehož 28 čísel navázalo bohatou tradici jazzové publicistiky v Čechách. Číslo 12 s Martinem Kratochvílem na obálce vyšlo v roce 1975. Klíčovou úlohu hrály v letech 1975 – 1979 programy k **Pražským jazzovým dnům** (2 – 4), v nichž se mj. setkávali publicisté ze sekčního okruhu s autory kolem Melodie. Dodnes patří k základnímu zdroji informací o tuzemské jazzové a rockové scéně 70. let, včetně takových pikantérií, jakou se z dnešního hlediska jeví jazzové kořeny pozdějšího „roboty Supraphonu“ Michala Davida (viz 3, krátký profil skupiny Čtyři). V programu k posledním PJD se objevily **Úkoly české alternativní hudby** (5), na svou dobu velmi razantní a nemalé vášně vzbuzující programový text prominentního sekčního publicisty Josefa Vlčka (6). Na závěr ukázka korespondence šéfa JS Karla Srpa s muzikologem a publicistou Josefem Kotkem (7).

2 1
3 4
5 6
7

18) JAZZOVÁ SEKCE II.

Labutí píseň **bulletinu Jazz**, číslo 27/28 s nezaměnitelnou obálkou Josky Skalníka, bylo dáno do výroby v dubnu 1980 (1). Podstatnou součástí bulletinu Jazz byla od čísla 18 do čísla 26 čtyř- až osmistránková příloha **Diskorama** (2), zdroj informací nanejvýš o jazzových deskách vycházejících v zahraničí, jediný oficiální věstník svého druhu v Československu těch let : zde reprezentuje početnou skupinu dalších sekčních periodik a nepravidelných tiskovin, z nichž je třeba zmínit především Zpravodaj 43/10/88 (květen 1979 – podzim 1986) a Jazzpetity, sérii netoliko hudebních publikací vycházejících v zájmovém nákladu pro členy Sekce. V této řadě se objevila i první česká rocková encyklopedie Rock 2000 Josefa Vlčka (1982 – 84).

Po uvěznění vedení Jazzové sekce v září 1986, které uzavřelo několikaleté úsilí stranických a státních orgánů o likvidaci organizace (3, svéráznou reakci na něj najdeme v samizdatových Markonovinách, viz 4) došlo k pokusům o její obnovení. Reflexi tohoto úsilí nacházíme např. v samizdatovém Jazzstopu, vydávaném Otou Veverkou (5).

1 2

19) SEKCE MLADÉ HUDBY

Vedle Jazzové sekce existovala při Svazu hudebníků i Sekce mladé hudby, některými sekčními memoáristy považovaná za komplot ustavený shora s cílem zkomplikovat Jazzové sekci život. Společnost, jejímž středobodem byl před třemi lety zesnulý Ladislav Zajíček, byla rozeznána v roce 1985, ještě před procesem s Jazzovou sekci.

Publikační činnost obou organizací nese řadu pozoruhodných styčných rysů. Čím byl Jazzové sekci bulletin Jazz, tím byl Sekci mladé hudby magazín Kruh (1). Obdobou zpravodaje 43/10/88 byly Členské informace (2, 4). Sekce mladé hudby vydávala i publikace o hudbě, ať už metodické (Mertova Zpívaná poezie aj.) nebo monografické (Šuplík plný Zappy Perta Dorůžky, čelného přispěvatele Kruhu – 3).

Sekce mladé hudby odchovala několik významných publicistů konce 80. a celých 90. let.

20) PUNKOVÉ A HARDCOREOVÉ FANZINY

V 80. letech registrujeme značný rozmach samizdatových časopisů, produkovaných tuzemskou punkovou a posléze hardcoreovou komunitou. Prvenství patří magazínu **Ten Years On Flexi Disc**, který však vyšel pouze jedenkrát. Na něj navázaly na sklonku dekády opulentní přerovské **Oslí uši** (2), které v roce 1990 po třech číslech fúzovaly s listem Mašurkovské podzemné. Hardcore našel odbytiště v brněnském listu Luboše Vlacha **Šot** (3), který stejně jako olomoucká **Sračka** (4) bří Ježků přežil do počátku 90. let. Jednalo se vesměs o černobílé tituly, jedinou výjimku mezi nimi – pomineme-li druhé a třetí číslo Oslích uší – tvořil jihlavský **Schrott Magazin** (5) agilního společenství kolem skupiny Hrdinové nové fronty. Ten navazoval na tématicky podobné tituly Punk Maglajz a Lysohlav. Zvláštní místo mezi punkovými samizdaty patří pražskému zinu **Attack** (6, 7), přímému následníku Ten Years On Flexi Disc: mimo jiné v něm objevujeme první punkový - neumělý, ale okouzující – reflektující kolize mezi punkery a prvními českými skinheady.

21) ČELEM K MASÁM

Nejen psaním živ byl český hudební publicista. spanilé jízdy za čtenáři v rámci poslechového diskoték: největšího vřelosti si dobyly dodnes fungující **Antidiskotéky** a **Desky načerno** Jiřího Černého (1). V soukromých sbírkách jsou zachovány i unikátní fragmenty programu tohoto pořadu (2). Důležitou platformou byl rozhlas, především již v hloubi 70. let fungující a oblíbený **Větrník** (3) na stanici Vltava, spojený zejména se jmény Jaromíra Tůmy a Petra Dorůžky.

Budoucí zásadní postavy české hudební publicistiky registrujeme i při podvratné činnosti v kulturních zařízeních tu i onde. Viz pracovní program proslulých **opatovských přehlídek** (4.) páchaných Vojtěchem Lindauem, tehdy přispěvatelem do periodik Sekce mladé hudby, posléze redaktorem Gramorevue.

K obzvláštním unikátům patří „domácí práce“ publicistů zbavených možnosti publikovat. Viz například rukopis knihy Josefa Vlčka **Rez nikdy nespí**, inzerované pod Vlčkovým nejčastěji užívaným pseudonymem Petr Sedloň v Revolver Revui v roce 1987, nakonec však nevydané ani v samizdatu.

Na závěr se vracíme k poslechovému diskotékám skrze zdařilou daguerrotypii zlého muže české hudební publicistiky Jana Rejzka prezentujícího kdysi kdesi Lennonovo album Double Fantasy (6).

1 4

2 5

3 6

22) MLADÝ SVĚT II. ANEB MEZE MOŽNÉHO

Na vztah nejvýznamnějšího mládežnického týdeníku socialistického Československa k populární hudbě 70. a 80. let často nahlížíme prizmatem ostudného „Případu Magor“, kterým se Mladý svět zapojil do kampaně proti neoficiálním hudebním aktivitám. Na druhou stranu budiž řečeno, že i v tuých 70. letech se v listu objevovaly materiály o skupinách nepříliš prověřených (Zikkurat aj).

V 80. letech se Mladý svět zapojil do debaty o nové vlně, která dobře symbolizuje – zvláště po přečtení příslušné partie v pamětech Mikoláše Chadimy – meze možného, ve kterých list mohl manévrovat (1 a 2, u níž zvláště doporučujeme věnovat pozornost perexu). Série diskusí na různá témata týkající se populární hudby - zvláště ohledně absence zahraničních skupin na domácích pódii - pokračovaly až do konce desetiletí.

Podstatnou součástí MS byla rubrika Echo spravovaná Jaromírem Tůmou (3), nejdříve podčárník, od roku 1986, s pravidelnými informacemi o dění v tu- i cizozemském popu a rocku.

23) ZAHRAJ TO OD G, SAME

Gramorevue alias Géčko vycházelo od roku 1965 jako měsíčník vydavatelství Supraphon, propagující produkci takřka monopolní tuzemské gramofirmy (prostor zde však měly i nahrávky firem Panton a Opus). Počínaje rokem 1986 s příchodem Vojtěcha Lindaura (5) na post redaktora se však stala periodikem, který prostorem pro “menšinové žánry“ (dobový terminus pro hudbu mimo socialistický pop) - a způsobem psaní nahrazoval tápající Melodii. Od roku 1987 zde v rubrice Rockumentace vycházely profily novovlnných, punkových a alternativních kapel (1). Po Kouřilově Českém rock'n'rollu, vydaném v rámci edice Jazzové

sekce Jazzpetit, zde vycházel i první seriál o dějinách českého rocku Kdopak by se rocku bál: v květnu 1989 se zde objevil první pasus o českých undergroundových kapelách bez dosud obvyklého skandalizujícího příděchu, což docenil asi každý krom undergroundových ultras (2).

Dochovaná korespondence skrývá několik úsměvných momentů (3) a ryzích perel (4) – ohledně druhého z nich koluje legenda, že si popuzený boss českého popu vyvztekal uveřejnění rozhovoru, který si napsal celý sám.

1   2

3

5

4

24) INTERMEZZO S ROCKFESTEM

Čtyři ročníky festivalu Rockfest (1986 – 89) jsou jistým předělem nejen v historii české rockové hudby, ale i v dějích kolem zdejší hudební publicistiky. Oficiální rámeček akce umožnil průnik nechtěného tématu na stránky periodik, v nichž byl obvykle spojován s „negativními jevy“ a až na tvrdě odmítavý tón většiny samizdatových titulů, jejichž autoři a příjemci považovali Rockfest zhusta za svazáckou habaďůru (5).

V letech 1988 a 1989 vycházely v rámci festivalu každodenní zpravodaje (1) Před prvními třemi ročníky s objevovaly publikace Profily Rockfestu (2) s profily účastníků a články o oblastních kolech soutěžní přehlídky. Festival se těšil široké publicitě jak v periodických specializovaných (3), tak i v denících (4), což samozřejmě prospělo všem zainteresovaným stranám.

1   3

2

4   5

25) OFENZIVA PŘED ZÁVĚREČNÝM HVIZDEM

Léta 1988-89 znamenají – po období „koaličního lidodema“ let 1945-48 a 60. let“ třetí velký rozmach tuzemské hudební publicistiky. Nárůst periodik sledujeme jak ve sféře oficiální, tak samizdatové.

Ústav pro kulturně výchovnou činnost, svazácká organizace stojící v pozadí Rockfestů, začal vydávat ambiciózní časopis Rock revue (1): do listopadu vyšla dvě čísla, po dalších dvou časopis zanikl. Nové tituly vznikají na bázi podnikavějších oficiálních organizací - ať už místních buněk SSM (3, 4) nebo Svazarmu (2). Všechny skončily krátce roce 1990 a ve většině se objevují jména, která hrají významnou roli v hudební publicistice následujícího desetiletí – ať už je to třeba Ivan Hartman v Novém koření nebo Jaroslav Špulák v Rocknovinách. Nejdéle vydržel jihlavský Rock 88 (6), jehož poslední číslo vyšlo roku 1992. Zajímavý je osud jednoho z posledních hudebních samizdatů, který v Československu před listopadem 1989 vznikl. Magazín Za dvě piva (Eduard Svítivý a spol.) po roce 1991 přešel pod křídla Unijazzu a pod názvem UNI funguje dodnes...

COŽ BYLA TAKOVÁ PĚKNÁ – A DOCELA SYMBOLICKÁ - TEČKA ZA
TÍM NAŠÍM DNEŠNÍM POVÍDÁNÍM.

Děkujeme za pozornost.

P.S.: Výstava ovšem pokračuje samostatnou sekcí, věnovanou historii
časopisu Melodie, ve vlastních prostorách Popmuzea. Průvodce je
k dispozici u vchodu.